

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а: місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подвижне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш млости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових ісалямів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Дембровського (Хорунжий). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Білоруске питанє.

(+) На обшарі данної історичної Польщі відбувають ся важні і досягли з національно-політичного погляду переміни. Не згадуючи вже про те, що українсько руский нарід в тих областях, які Поляки звикли називати «забраними краями» і вважати їх своїм т. зв. національним станом посідання, давно почув ся свідомим національним особняком, також і в інших областях, про які Поляки не инакше говорили, як про питомі польські, відбувають ся цікаві переміни. При иншій нагоді подали ми в нашім днешнику розбір брошури Гербачевського про литовске питанє і національні відродини литовського племена. Про сю справу вела ся і веде ся вельми оживлена розправа а недавно появил ся збір статей і розвідок п. з. Kwestya litewska w prasie polskiej (Warszawa). Ми ще небавом знов повернемо до сеї справи, а тепер бажаємо звернути на инше національно-політичне питанє, яке винуло там в недалекім сусідстві. Се білоруске питанє.

Заране конституційного перестрою Росії викликало також і на Білій Русі національний рух, а як і інші племена бажають бути самими собою, ілекати і розвивати свою національну індивідуальність, так і Білорусини дійшли до національної свідомости і бажають розвивати свою мову і народність. Білорусинів числять около 4 мільони православної віри, а 2—2½ мільона католиків. Доси інтелігенція білоруска оставала, відповідно ісповіданю, під впливом московскої або польскої культури. Одначе ледви повіяло конституційним леготом, а вже Білорусини бажають визволити ся зпід впливу посторонного і в тім згляді знаменний голос Войнилловича, котрий каже: «Не піддам ся впливам ані знад Неви, ані знад Варшави». Супроти того отже, що Білорусини бажають визволити ся зпід тих посторонних впливів, московского і польского, став там актуальною справа унії, руско-католицкого обряду, котрий дав би спомогу в церкві впровадити білоруску мову і тим способом обезпечити Білу Русь перед московцєм і польщенєм.

Нічого тому дивного, що Гіполіт Корвин-Мілевский кличе задля того: «Pamiętajmy, ażebyśmy nie stali się emigrantami we własnym kraju». Змаганє до самостійного і окремішного розвитку

білорускої народности і мови вплине неперечно в найблизшій будучині, коли буде розходити ся о вибір до нової думи послів, що при сій нагоді білоруске населенє схоче вислати таких послів, котрі би ішли в напрямі сего змаганя.

Обидва сі питаня: литовске, а тепер білоруске, зустрінули ся з неприхильними голосами в польскім днешникарстві, бо само про себе тим способом зменшає ся т. зв. національний стан посідання Поляків, а Польща обмежає ся етнографічними границями. Як у нас тип gente Rutheni, natione Poloni вимирає, так і там Литовці і Білорусини з polską kulturą, як їх називає закордонне польске днешникарство, стануть небавом рідкістю супроти відродин широких верств народу литовского і білоруского на саморідних основах.

По Україні...

З нагоди розпочатя нового шкільного року замістив п. Филип Копельгородський в одному з послідних чисел «Гром. Думки» статью про стан української школи і змаганя учителів-Українців, з якої можна виробити собі погляд про дані для розвою українського шкільництва.

Минає рік — пригадує на початку статья — відколи по російських радикальних часописях піднялось питаня про національну українську школу; настає час розпочинати в початкових школах науку, а ми так і не маємо нічого нового в сій справі, так і не знаємо, що повинен робити кожен учитель-Українець, коли з новим шкільним роком в школі знов задзвенять веселі дитячі голоси, залунає співуча українська мова, яку він мусить калічити. Певна річ, найкраще булоб зовсім викинути російського букваря і вживати саму українську читанку, бо кожний тямущий учитель знає, яка то невимовно важка праця — вивчити дитину читати незрозумілу московську книжку. Не дивлячись на всі заходи «обрусителів», учні наших початкових шкіл дуже хутко забувають московську науку, не вмють своїх думок державною мовою висловляти або доладу простісїнького листа написати. По всіх зразкових чужоземних початкових школах, навіть по деяких російських, як от була ясно-полянска, найкорисніша, найлюбіша та найцікавіша дітям праця — то письменні виклади, які там складають ся переважно з вла-

сних думок, оповідань то що. Нашим же маленьким землякам вони — мука надзвичайна і крім шкоди нічого не дають. Це добре помітив кожен учитель, коли бачив непотрібну «діктовку», писану ще сяк так, а власні дитячі оповідання — зовсім не вдатно. Чогож воно так? Адже педагогика (наука про школу) навчає нас не «гасити душі живої, не накидати силоміць нічого стороннього дітями, чужого, щоб розум дитячий міцнішав і сам побільшував круг своїх дум, свого знаття. Адже щоб це зробити, треба дати дітям змогу самим записувати все, що їх цікавить, виробляючи форму за допомогою та під приводом учителя. І от школярі по українських школах з превеликою трудноцією за три роки навчають ся зліпити якось до купи кілька своїх фраз, та й то з силою помилок, і завдже краще пишуть діктовку, — і не диво: їм доводить ся записувати свої думки не тою мовою, якою вони думають. Вважаючи на таке страшенне каліцтво дитячого розуму по теперішніх школах, варт було найскоріше зовсім викинути зо школи московську мову, принаймні на перші 2 роки, алеж зразу цього не можна зробити, хоч з другого боку не можна терпіти духовного каліцтва учнів «во славу обрусїня».

Як же запобігти лихові? За цілий минулий рік ми не знаходимо відповіді, бо правду казати, зроблено дуже мало для української школи через те почасти, що инша боротьба захопила найкращих, найвидатніших діячів та повернула їх від справ культурних. Справді, ми до цього часу маємо 3—4 підручники (учебники), алеж кожний тямущий учитель знає, що не можна обмежитись на одному підручнику, і коли з його свідомий Українець, то його може здивувати, що книжки-читанки досі складають ся так мляво й навіть не зовсім вдатно. Аже ніде може література не дав такого багатого, різноманітного материялу для народньої школи, як у нас, через те, що на протязі ста літ визначніші письменники наші майже виключно малювали народньою мовою народне життя у всіх його одмінах. Порівняйте, наприклад, з цього боку мало не півстолітню московську народню школу з тим, що моглаб дати українська, ще ненарожденна. Там твори письменників зовсім одрізнили ся від народніх пісень, оповідань, казок, не самими тільки високими думами та загально-людськими ідеалами, а й способом оповідання, навіть мовою. Корифе

російського письменства, як от Пушкін, Лермонтов, Гоголь, не кажу вже про Тургенева, Салтикову, Достоевського, дуже мало дають народній школі, і кращі російські педагоги, складаючи свої підручники, мусять здебільшого сами писати статі, навіть вірші, або ж перекладати їх з чужоземного. Авторам українських підручників не треба позичати нічого у чужоземців, принаймні для літературного відділу, бо твори Шевченка, Левицького, Грінченка, Марка-Вовчка, Глібова, П. Мирного, Стефаніка, Франка та інших дають досить матеріалу. Треба ще зазначити, що нові підручники не самим змістом, але й напрямком повинні відрізнятися від російських, бо в молодій українській шкільній літературі не повинно бути того запобігання перед вищим, яке так ображає народнього вчителя в московських шкільних книжках, складених під гнітом потрійної цензури. Отже не вважаючи на такі умови праці коло української шкільної справи, знов кажу, навіть підручників ще мало, та й питання що до будучої школи, коли виключити статі д. Грінченка, давно відомого оборонця її, не так то вже часто піднімають ся по наших часописах, особливо, як брати на увагу, що шкільний рік от-от почне ся.

Невжеж між учителями-Українцями не знайдеть ся визначних діячів для рідної школи? Невже їх усіх так покалічено працею в московських школах «во славу обрусєнія», якому віддали вони свої найкращі літа, свої сили й почуття? З великим жалем доводиться сказати, що так воно і є, що для української школи не знайдеть ся досить добрих учителів на першій порі, скороб її завести. Вчитель повинен бути вихованим на рідній літературі, заходитись її ідеалами, щоб в свою чергу виховувати дітей, а не самого читання та писання їх учити. Покажіть тепер учителів, якіб знали українську літературу у всіх її течіях, яким би рідна мова була добре відома. Таких учителів дуже мало, бо досі рідня література не впливала широко на маси, українські часописи були заборонені, а бібліотек ніколи й не було. Через те мабуть за весь рік Українці-вчителі й не обізвались за українську школу і мало не сам д. Грінченко друкував свої статі, бібліографічні огляди і т. и. що до шкільної справи. Чому ж мовчать ті, кому шкільна справа повинна бути найдорожчою, наймилішою? Чому не заходжують ся коло неї самі вчителі? Не треба поклатись на сторонніх діячів, треба самим робити, що можемо, на користь рідній школі, — за нами підуть більше свідомі, більше придатні товариші, озброєні національним вихованням. До тої пори справа не порушить ся з місця, бо хоч по всій Україні засновують ся просвітні товариства, метою яких є між иншим дбати про національну школу, алеж вони ще нічим себе не виявили, та й виявлять певно не скоро, через різні перешкоди, — принаймні тепер закласти українську школу вони не можуть, хиба приватну. А час не жде, — часописі і книжки все більше розповсюджують ся, селяне охоче слухають їх, а сами читати не вміють.

Невжеж не можна запобігти цьому лихові і хоч помалу ввести в школу українську книжку, не кажучи вже про виклади українською мовою? Шлях уже показаний успенською двохкласовою школою на Кубані, яка за громадські гроші купила українських книжок-читанок, щоб учителі вивчили дітей читати й розуміти українських письменників. Знов кажу, час не жде! Хто з свідомих учителів щиро кохає рідну мову, нехай в цьому році вишукує гроші, купує підручники і знайомить дітей з колишнім «мужицьким язиком» у новому стані. Громадянство, добродійні товариства, приватні особи своїм коштом допоможуть справі, і як що кожен учитель призначить на таку корисну працю чотири-пять зайвих годин на тиждень, то за короткий час безліч дітей і української молоді вивчить ся читати, розуміти й щиро кохати рідну літературу. Найпридатнішими книжками до того можна лічити «Читанку» Хуторного та «Вінок» Білоусенка, який складаєть ся мало не з самих творів значніших письменників, вибраних з добрим смаком та педагогічним хистом.

Вісти з Росії.

Про еміграцію з Росії появились отсе статистичні дані, з котрих виходить, що число емігрантів збільшає ся постійно, особливо в кількох послідних літах і дійшло вже до 200.000 осіб річно. Самих Москалів емігрує дуже мало. Українці, як звісно, беруть ся переважно за внутрішню еміграцію, втікаючи перед утиском уряду на східні степи, а найбільше емігрує Жидів, Поляків і Литовців, надбалтицьких Німців і Лотвишів. Жиди особливо від кишинівського погрому виїждять громадно, так що їх еміграція перевищує природний приріст (75 тисяч річно). Коли прийняти, що тільки сам білет їзди для кожного переселенця за море коштує що найменше 50 рублів, то річний видаток 200.000 душ винесе 10.000.000 рубл., які заробляють перевозні компанії. Щоби сей заробок відобрати Німцям, устроїно еміграційні стації в Лїбаві і Одесі.

Жидівський погром в Седльцах почав ся в суботу з малої причини. До вояка, що стояв на варті, стрілило двох жидів, але хибило. Вояк стрілив за ними, а інші вояки побігли за утікаючими між жидівські доми. Почало ся шукання, яке відразу перемінило ся в погром і рабунок. Жиди стріляли з вікон, а навіть кинули бомбу на поліцмайстра. «Бєрж. Ведомості» доносять, що доперва ся бомба дала почин до погрому. Вояки кинули ся на жидів, а помагало їм велике число урльонників, які находили ся в місті. Склені рабовано, доми підпалювано, а жидів бито і убивано, так, що є коло 500 ранених і убитих; понад 1000 жидів арештовано. Ціле місто оточило військо кордоном не пропускаючи ні одного жиди, яким заборонено покидати місто. В неділю рано перед домом поліцмайстра уставлено 4 гармати, а губернатор загрозив, що коли жиди не видадуть провідників революційного руху, які устроїли напад на вояка і стріляли на військо, то

він скаже бомбардувати місто. Коли розказу жиди не услухали, велено дати 12 стрілів з гармат. Богато домів упало в румовища, коло 150 скленів зруйновано. Весь рух в місті завмер. Уряди, приватні бюро і суди не функціонують. З причини перерваня телеграфічної лінії і здержаня виїзду з міста нема безпосередних вістий з Седльців, однак звіщають через Берлин, що дальший погром вже устав з розказу висших властей, а переводять ся дальші ревізії домів і масові арештованя.

Ревізії і арештованя становлять тепер в Росії піху доби. Щоби мати понятє про них, досить навести кілька примірів. В Плоцку в суботу окружила кіннота Фльоріанський огород і почали ся ревізії проходжуючої ся, головно жидівської публіки в числі кількох тисячів осіб. У сто осіб відібрано проклямації і арештовано 30. — Неділішний поїзд віденської селізниці в дорозі з Варшави до Александровска ревідовано чотири рази. Коли доїздив до Вроцлавка, якийсь подорожний вискочив з воза підчас їзди; зловлено єго пораненого. — В Варшаві було в суботу і неділю троха спокійніше, однак масові ревізії тривають дальше. І так ревідовано прохожих в різних точках Нового Сьвіта і Краківського передмістя. Замкнено улиці. Однак бандитизм не устає, ані не зменшає ся зовсім, хотїй чим раз більше виявляє ся, що він не має нічо спільного зі свободолюбним рухом, який має на цілі новий, ліпший лад і порядок. Виходить се між иншим з того, що бандитизм звертає ся головно против приватних осіб, а казні вирядив дуже незнатні шкоди, як показує ся з обчисленя страт з причини нападів на монопольові склені в Варшаві. Від 14. липня с. р. було загалом 62 нападів на склені, підчас яких знищено або зрабовано товарів і готівки на суму 12.057 руб. 2 коп. Від 15. липня до 14. серпня нападів було аж 83 а страти винесли загалом 9.473 руб. 23 коп. Крім сего в часі від 14. січня до 14. серпня с. р. знищено і поломано в деяких льокалях склепові урядженя, яких направила коштувала 800 руб., отже загальна страта правительства внаслідок погромів монополів в Варшаві винесла 22.330 руб. 25 коп. номінальної вартости. Фактичної страти мало правительство далеко менше, колиб почислити тільки кошти продукції готівки, випечатаня знищених марок і банкнотів без всяких акциз і оплат.

Наконець єще кілька важніших звісток: Православні Русини в любельській і седлецкій губерніях обходять свої сьвята разом з польськими. Тамопне духовенство звернуло ся до синоду, щоби привернув старий календар, а звідтам відповіджено, що се стане ся тоді, коли буде порішена справа прилученя повітів з православним населенєм до волинської губернії. Отже видко існує певний намір відділити тамошних Русинів зпід польонізаційного впливу. — В девяти західних губерніях знесено карне слідство і кари з причини потайної науки релігії в польській мові. Тепер наука релігії і літератури в приготовлюючих шдолах може відбувати ся на рідній мові. — Столипін повідомив президию центрального

комітету кадетів, що рада міністрів зізволила на відбуте віча кадетів в Петербурзі, під услівем однак, що радні міністрів предложить ся перед днем віча дневний порядок зборів. — Вчора о год. 6. вечером кинено в Жирардові бомби. Одна експлюдувала в ринку, друга в одній з фабрик. Десять поліційних урядників віднесло рани. Війско дало салву, при чім 40 осіб зранено і убито. — В Білоцеркві вдерло ся 12 до 14 замаскованих людей до банку і загрозивши перзональови револьверами, зрабували 43.500 рублів. За утікаючими заряджено погоню. Один з пійманих робітників, Лелізон, застрілив ся, а двох поставлено перед наглий суд. — Ватага воружених рабівників в Одесі вдерла ся до салі, де відбувало ся весіле і зажадала гроший від молоді пари і від гостей під грозою револьверів. Заалармована поліція надбігла і арештувала 18 членів ватаги, з якої тільки кількох успіло втічи. — В Николаєві на Кавказі здобули революціоністи вязницю і випустили вязнів. В уличній борбі впало поверх 200 убитих і ранених.

Внутрішні справи держави.

Державна рада скликана 18 с. м. на год. 11. перед полуднем зі слідуючим дневним порядком: 1) Справоздане антикарської комісії про закон в справі управильнення антикарських відносин, 2) Справоздане бюджетової комісії про внесене Помера і тов. в справі законноо управильнення становиска і поборів канцелярійних помічників і помічників робітників. 3) Справоздане комісії промислової в справі закона против пиянства.

У відповідь на голоси так краввої як і заграничної праси з причини відликания цїсарскої подорожи до Дальмації і до окупованих країв, втягаючі навіть kwestії заграничної політики в круг своїх здогадів та комбінації, ц. к. кореспонденційне бюро є уповажнене до слідуючої заяви: В виду всіляких коментарів уміщуваних в краввих і заграничних часописах з причини відкликания участі цїсаря в маневрах морских і тенденції приписуваня того відкликания зглядом натурі політичної, треба сконстатувати, що всі ті коментарі опирають ся на пустих комбінаціях і суть зовсім фальшиві. Цїсар не возьме участі в морских маневрах лиш з причини недиспозиції, якої набавив ся внаслідок перестудії, а лікарі зі становища лікарского дорадили монарсеї, щоби не наражав ся на труди подорожи. Впрочім програма позїстала у всіх точках незмінена. Цїсаря заступить архієпископ Франц Фердинанд і прийме всі предвиджені в програмі депутації. — Надто в звязи з повисшою заявою наспіла нині в Відня слідуюча телеграма: Цїсар, в цілі щоби вилічити ся зовсім із своєї недиспозиції, котрої набавив ся внаслідок перестудії, виїзждає шні о 8 год. рано до Ішлю і побуде там около 12 днів.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат. Пол. пояе. Пр. Бог.; римо-кат. Товії. — В пятницю: руско-кат. Симеона; римо-кат. Воздвж. Ч. Хр.

— Брідско-золочівські вибори. До завтрішних виборів приготували польські Жиди в Бродах і Золочеві все, що потреба до перефорсованя

кандидата польского центрального комітету, а ним є п. Колішер. Др. Гольд, бурмістр Золочева, якби був знав, що він «в імя солідарности» буде мусів зречи ся кандидатури, був би завчасу повикидав з лісти виборців в Золочеві всіх небіщиків, що завтра мали на него голосувати, був би також в своїм часі вложив лісти виборців до переглянення і був би в лісті не пропустив нарочно кількадесять руских виборців, та був би узглядив внесені рекламації, аби тими неприносячими єму чести поступками підпирати свого первісного контркандидата. До виборчих урн будуть завтра падати імена Колішера, сионїста Штанда і радника Балтаровича, на котрого солідарно повинні голосувати всі рускі виборці. Др. Штанд має за собою велику форсу і не виключено, що він може вилізи з виборчої урни яко посол. З цілої Галичини позїздили ся до Бродів і до Золочева найліпші сионїстичні агітатори, а між ними два рабіни, котрі поривають в бесідах біднійші маси Жидів.

Пополудневі часописи приносять в останніх вістях заяву, що п. Колішер по надумі зрік ся кандидатури на річ д-ра Гольда, котрий може числити на побіду в Золочеві, але в Бродах може перепасти.

— Пожарний Сокол в Кулачківцях, коломийского повіта, основано яко філію львівского «Сокола». Статуті приняло уже намісництво.

— Перенесеня. Міністер судівництва перенїс державних прокураторів в VII. кл. ранги: Вячеслава Черного з Самбора до Стрия і Івана Шерфа зі Стрия до Сянока.

— Особисто-доходовий податок на рік 1907. По мысли постанов § 200 закона з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати низше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового слідуючі викази, а то: 1) Властители домів замешканих, а зглядно їх повновластники — виказ всіх мешканців до му; 2) особи віднаймаючі помешканє — виказ піднаємників; 3) голова кожної родини має предложити — виказ всіх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід. Взиває ся проте всі висше згадані особи, щоби викази висше означені в цілі виміру податку особисто-доходового на рік 1907 предложили і визначав ся до того реченє до 15. листопада 1906 року. Викази тоті мають бути владжені на приписаних друках, котрі дотичним сторонам на їх жаданє власти податкової безплатно видавати будуть. Викази під 2) і 3) становити мають при будинках винаймлених прилогу до виказу під 1) а властители домів мають їх предложити разом з виказом 1) сій власти податкової, у котрої крузі лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в тих трех виказах представлений, назначать поодинокі власти податковї I-ої інстанції. Які заяви обнимати має кожний виказ, указують заголовки дотичних друків. Близні поясненя в тім згляді є поміщені в згаданім на початку приписі закона і в артикулї 39 розпорядженя виконавчого з дня 24. цвѣтня 1897 В. з. д. ч. 108. Що до наслідків непредложеня виказів, або предложеня заяв неправдивих відсилає ся до постанов § 247. згаданого на початку закона. Львів, дня 29. сервня 1906. — Ц. к. кравва Дирекція скарбу. — *Зубрицький.*

— Пригода на залізници. На залізничих поїздах лучають ся не раз пожари, а їх причиною буває все запаленє оси. Такий випадок став ся дня 6. с. м. коло Неполоковепь на межі Галичини і Буковини. Запалав ся поштовий віз з пакунками при поїзді, що виїздить зі Львова до Черновець о 9¹/₂ год. рано. Заки відчеплено віз від поїзду, він стояв уже в полуміні, так що всякий ратунок був немислимий. В возі згоріло около 500 поштових пакунків, переважно з Відня, Кракова і західних країв Европи, адресованих до Буковини і Румунії. Львівської пошти пакункової, здаєсь, там не було, бо вислано єї вечірними поїздами. Могли там бути лише ті пакунки, що їх надано дня 6. с. м. рано. Заряд залізницї буде мусів

заплатити сторонам шкоду, але мабуть лише тим, що зареклямують свої послілки.

— Зьвір в мундури екзекутора. Перед трибуналом присяжних судїв в Новім Санчи почала ся вчора розправа о надуживанє урядової власти. Яко обжаловані засїдають Андрій Ткачук, судовий екзекутор з Кросценка, Авраам Цольман, гандляр і Гірш Гаснер, корчмар з Охотинці. Справа була така: Убога 80-літна зарібниця з Охотинці Анна Лигасова була довжна Цольмановя 5 К 26 с. Цольман обжалував єї в суді і дістав засуд Лигасової на екзекуцію. Екзекутор Ткачик займив старушці корову вартости 200 К, хоч міг взяти 6 курок, теля або сіно. Вкінці прийшло до ліцитації. Хоч Лигасова складала довжну квоту на руки екзекутора, він єї не приняв і продав корову Гаснерови за 82 К. Гаснер не хотів відпродати корову Лигасовій, хоч она давала єму 8 К відступного. Акт обжалованя замічує Ткачикови, що він робив в порозуміню з Цольманом і Гаснером. Таких Ткачиків найшло би ся певно більше, як би так прокураторії пильнійше вглянули в ліцитаційні справи. Нераз буває, що екзекутор займає за дрібницю річи, вартні 50 раз більше, хоч має що инше екзекувати.

— Пожарництво. Із реферату, який виголосив оноді на сегорічнім візді сторожий пожарних у Відни проф. Шпек, виходить, що до австро-німецкого союзу сторожий пожарних належить 6.134 пожарних сторожий із 309 тисячами пожарників; крім того є ще 4 славянські союзи із 6030 сторожами пожарними і 175.738 пожарниками, на Побережю і Дальмації 332 сторожі пожарні із 1108 пожарниками. Брегенцький союз має 17 сторожий пожарних із 982 пожарниками, а 21 італійских сторожий пожарних мають 560 людей. Загалом отже є в Австрії 12.278 сторожий пожарних із 437.500 пожарниками, які загалом розпоряджують 16.700 модерними машинами до гашеня.

— Старинні римські кораблі в озері коло Риму. В малім озері Немі коло Риму находять ся два кораблі, котрі мали там затонути ще за римского царя Калігулі. Ті кораблі (один довгий 64 м, а широкій 20 м, другий 71 м довгий, 24 м широкий) служили в давнині до комунікації межі численними сьвятинями, що стояли над берегами озера. Про затоплені кораблі звали вже в XV віці і в ріжних часах були змаганя видобути їх з води. Кардинал Don Prospero Colonna спровадив був нурків королівскої флотії та інженерів, але лишви, якими двигано оден з кораблів, рвали ся. В XVI віці заходив ся около видобутя тих кораблів архітект Франц де Марчі при помочи окремих машин. Але деревляні велити навіть не рухнули ся з дна озера. В останніх часах пригадали собі знова про ті кораблі, але знатоки орекли, що їх не дасть ся инакше дістати, як лише по спущеню озера, що коштувало би яких 200.000 лір. Таку дрібну розмірну квоту певно удасть ся зібрати. Неоден Американець-мільярдер дав би 50.000 долларів, аби мати в своїм музею такий гарний оказ, як старинний римський корабель.

— По московски. Загальну ревізію, якої ще може й нігде не було, переведено сими днями на приказ военного губернатора в Варшаві. Всі улиці рівночасно заповнили ся сильними відділами войск, кічної і пішої поліції і козаками. Салдати були уставлені вздовж улиць, не перепускаючи нікого з одної на другу сторону. В многих місцях цілковито застановлено рух дорожок. Ревізія розпочала ся за дня, а продовжила ся до півночі. Ся загальна ревізія викликала велику паніку. При тій погоді арештовано дуже багато осіб. В однім лише саскім огороді арештовано кількасот людей, з котрих часть по ствердженю особи випущено. На мості, що веде через Вислу, задержувано і арештовано всіх переїзджаючих жидів. Зачувати, що ревізія не видала сподіваних успіхів: в числі арештованих було заледви кількох, у котрих найшли броввінги.

— І. приватна гімназія дівоча в Кракові, як доносять краківські часописи, числить сего ро-

ку 198 учениць. Гімназія та основана на то, аби в першій мірі служити католицькому населенню. Та стало ся зовсім противно. На 198 учениць є всего 40 християнських дівчат, а прочі 158 се жидівочки. Жиди пізнали ся на значіно школи, а християни ні.

— **Ріжні вісти.** Міністерство просвіти креовало одну посаду краєвого радника шкільного для народних шкіл, котру має ся обсадити в 1907. році і посаду другого інспектора шкіл для заміцевого шкільного округу у Львові, яку обсадить ся ще в сім році. — В Чернівцях помер в понеділок барон Антім Кохановський, довголітній посадник Черновець, в 89. році життя. — В Сторожинці помер в цвітї мужеского віку, судия др. Василь Сивак, член укр.-руских товариств і талановитий правник.

— **Лід з ожеледців.** Чого вже люди не продають! Як би могли дістати ся на місяць, то би й єго рубали по куснику й продавали, коби лиш до чого небудь придав ся. До недавна ожеледці на найвисших горах сунули ся спокійно з вершків в долину; тепер вже й з них хотять люди мати заробок. З Шамуні, в Швайцарві, ось що доносять: Великий ожеледець Боссон на горі Монблян віднаймають що року за 100 франків на рубане леду. Арендар вирубує з него по 50.000 кильограмів леду, котрий висилає майже виключно до Ліону. Вирубуване відбуває ся у висоті 1200 метрів в той спосіб, що в ожеледци вертять діру а відтак розсаджують стрільним порохом. Пробовано робити то динамітом, але єго сила так страшна, що розбиває лід на дрібні кусні. Противно ділає порох; він лиш відриває величезні грудки, котрі відтак розрізають на правильні гранки, спускають на умисно до того приладженій суєтовій дорозі і заким ще спавають до возів, полочуть кожду гранку в свіжій гірській воді. В Ліоні минає ся літом так багато леду, що той інтерес оплачує ся.

— **Дрібні вісти.** Дирекция лісів і домен у Львові перестала продавати опалове дерево бо всі засоби випродала а свіжого дерева не привезено. — В Вікні на Буковині згоріло дня 7. с. м. 49 селянських господарств зі всіма припасами збіжа. Огонь вибух в горальни. Між погорільцями настала страшна нужда, бо мало хто був забезпечений.

— **Дальший репертуар руского театру в Бережанах.** Сяля тов. „Надії“. Початок точно о год. 8. вечером. Абонамент на 6 вистав 10 кор. (Білети продає торговля п. Юзичинського, і п. Гервого).

В четвер дня 13. с. м. „На дні“, штука в 4 діях М. Горького.

В суботу дня 15. вересня в сали „Сокола“ „Барон циганів“ оперета в 3 актах Р. Штрауса. Гостинний виступ в нї Фільомени Лопатинської, співачки львівської опери. Музика війскова 55. пп.

В неділю дня 16. вересня по полудни о 3. год. представленє для шкільної молодіжи „Суета“ найновіша комедия в 4 діях Карпенка Карого; вечером о 8. год. „Запорожець за Дунаєм“ народ а оперета в 3 діях Артемовского і „Вечерниці“ музичний твір Ніщинського.

Телеграми

з дня 12. вересня 1906.

Відень. Приїхав ту віцепосадник м. Праги з радними, аби обговорити з президентом міністрів, бар. Беком і міністром для Чех, дром Пацаком, подробиці цісарської подорожи і побуту в Празі.

Відень. Нині зібрала ся комісія виборчої реформи на засіданє. По привитаню членів комісії провідником пос. Пльоєм забрав голос бар. Бек.

Тегеран. Шах підписав розпорядок в справі реформи в Перзії і засудив бувшого великого везира на прогнанє з держави.

Бруншвик. Кн. Альберт пруский дістав апоплектичне поражєнє. Стан єго грізний.

Матеріяли до національно-політичного і культурного життя Русинів.

На руки братика Йосифа, II. року семинариста, Барвінського, Олексі Барвінському.

З такою адресою письмо Д. Тянякєвича, без дати, але очевидно з 1868 р., п. з. „До историчної праці“ стоїть в звязи з листом II., попередно напечатаним. — *Ред. Русл.*

До историчної праці!

Думавь би я, якъ Господе дасть прожити, зъ новимъ рокомъ зачати исторично розвідку — грести такої:

„Русь Червона побічь Козацькихъ бучь“.

У историчній повісті показати якъ народъ Галицький односився — думками и діломъ изъ тими козаками, що волі і слави добивали ся відъ часівъ появи́ння на світѣ козацтва ажъ до остатніхъ часівъ Коліівщини! — и яко моральний здобутокъ на нинішні дні — виявити, чи мисль репрезентована світчями України, єсть мисль природна, мисль власна народу Галицького.

II. До исторії Галицького князя — короля Данила!

Не помиляюсь изъ правдою, виявляючи, що коли-бъ шукати у тій княжій болоті сухого беріжка, то бувъ би се на євно єпизодъ Данила. Одверненне ся одъ Москви, на які нарікають усі московскі историографи — и Б. А. Дідицкий у своєму Галичанині, — титулъ князя — чи короля малоруського — яко мисль пророча зєдочєнє цілої України! Це поведуюча мисль цілого діла!

III. Филологичня!

Збірание инше язковихъ филологичнихъ доведівъ на формацию народню нашихъ слівъ, на конструкторі поодинокі, на типичне значєнє слівъ и речєнь!

Прошу усіхъ мені достарчити и пригатовувати до того матеріяли! Хто що запонає, хто до чого чує охоту!

Глядіти при историчнихъ сіхъ пунктахъ на найдалішу — чи властивє на найблищу исторично основу — шукати по обохъ бібліотекахъ, а якъ ві Львові чого не став — то написати-бъ до Відня!

Кому-б се не було ясно, братики, прошу напишіте до мене: до Николаєва.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
від 1. до 15. вересня 1906.

Нова сензацийна програма

Щоденно о 8. год. вечер представленє В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвига ч. 9.

„Торбан“
музична бібліотєна
видає
Українська Накладня
Львів, Вроновська 8.
Каталог даром і оплатно.

СОВІЛ Жутки можна набувати в „Сонільскім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12 20*, 6 10, 1 40, 5 45, 9 05*
„ Кракова 2 31*, 5 50*, 8 45, 1 30, 5 25, 8 40, 9 30*
„ Підволочиск 7 20, 11 45, 2 20, 5 50, 10 30*
„ Лавочного 7 29, 11 50, 10 50*
„ Рави рускої 7 50, 4 50
„ Станиславова 8 05
„ Самбора 8 15, 1 50, 9 20*
„ Любіня вел. 11 50* (13/5—16/9 в неділі і сьвята)
„ Яворова 8 18, 4 37
„ Янова 1 15 (1/5—30/9), 8 45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 9 25* (13/5—9/9)
„ Коломиї 10 05
„ Ряшева 10 35
„ Тухлі 3 45 (від 15/6 до 30/9)
„ Брухович 7 07, 3 25, 5 30, 8 20* (всі від 6/5—23/9 щоденно і 1 45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. сьвята)

На Підзамчє.

„ Підволочиск 7 05, 11 30, 2 08, 5 35, 10 16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12 45*, 1 00*, 8 35, 2 45, 6 35*
8 25 10 05*
„ Іцкан 2 51*, 6 15, 9 20, 2 40, 10 40*
„ Підволочиск 6 20, 10 55, 2 21, 6 15*, 9 50*,
„ Яворова 6 55, 6 00*
„ Янова 9 15 (1/5—30/9), 1 35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. сьвята), 3 14 (18/5—9/9).
„ Лавочного 7 30, 2 30, 6 25*.
„ Самбора 8 55, 4 15, 10 51
„ Станиславова 9 10*
„ Белзці 10 45
„ Ряшева 4 05
„ Коломиї 3 30
„ Рави рускої 7 25*, 11 35*
„ Перемишля 10 05* (від 1/5 до 30/9) Хирова Ясла
„ Стрия 11 10*
„ Брухович 6 05, 2 28, 3 40, 6 26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12 40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. сьвята).

З Підзамчя:

„ Підволочиск 6 32, 11 07, 2 32, 6 27*, 10 02*.

Примітка. Поїзди поспішні друківані є черенками товстими; поїзди нічні є зазначєні звязкою. Пєра нічна числєть ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілєнь в міскім бюрі ц. к. державних заліз. в. пасажа Гавсмана ч. 9.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує задатки на рахунок біжучий, приймає до переходаня папєри вартісні і дав на них задатки.

Крім того впроваджєно подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депоантар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переходувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядженя. Првписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.